

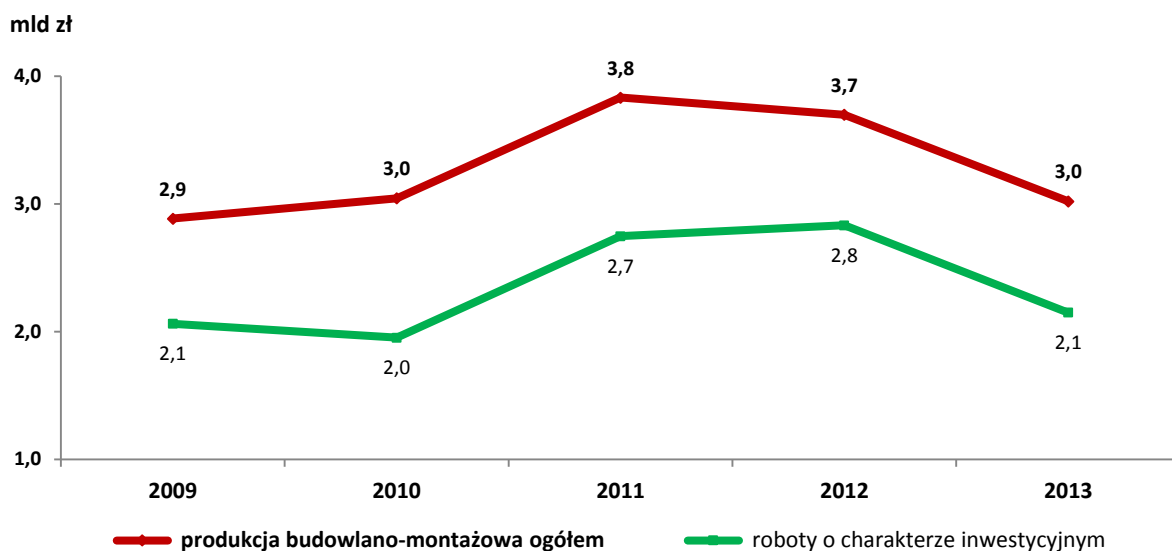

Produkcja budowlano-montażowa w województwie lubelskim w 2013 roku

Produkcja budowlano-montażowa¹ obejmuje szeroki zakres robót związanych ze wznoszeniem budynków lub budowli oraz robót budowlanych specjalistycznych – od przygotowania terenu pod budowę do robót wykończeniowych. W województwie lubelskim, podobnie jak w całym kraju, w roku 2013 odnotowano zmniejszenie sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w porównaniu do roku ubiegłego.

1. Produkcja budowlano-montażowa przedsiębiorstw z województwa lubelskiego

W roku 2013 sprzedaż produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę zarządu w województwie lubelskim ukształtowała się na poziomie około 3,0 mld zł, co stanowiło 3,6% sprzedaży takiej produkcji w kraju i dawało lubelskiemu 10. pozycję wśród województw. Udział robót o charakterze inwestycyjnym w ogólnej sprzedaży opisywanej produkcji wyniósł w 2013 r. w województwie lubelskim 71,1% i był nieznacznie większy od odpowiadającego mu udziału robót inwestycyjnych w kraju (70,7%).

Rys. 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim w latach 2009–2013

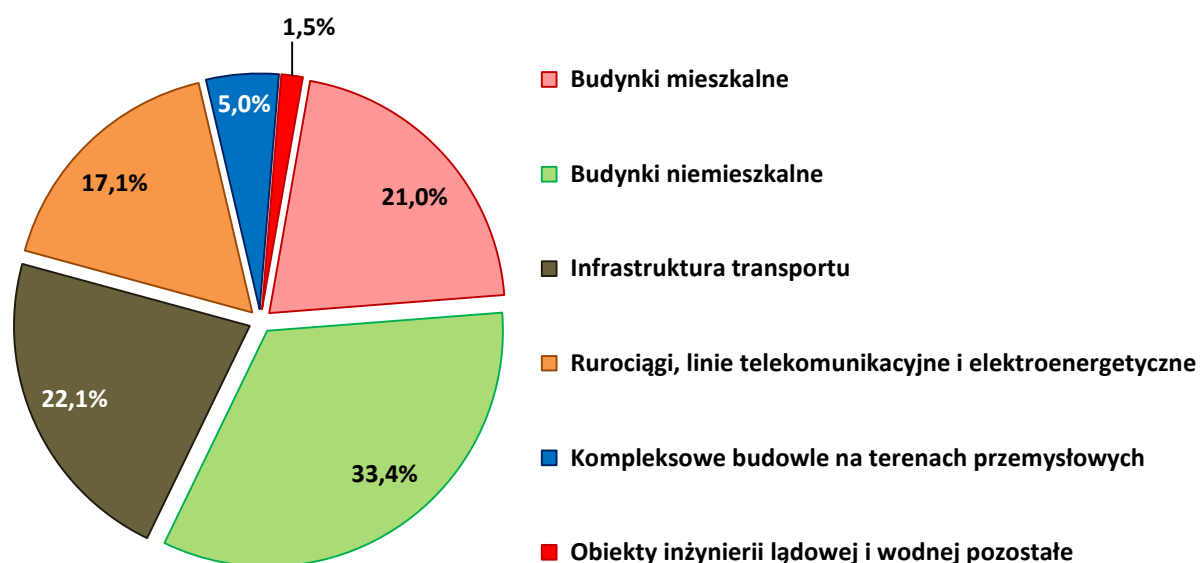
Odnotowany w roku 2013, w stosunku do 2012 r., spadek (o 18,3%) sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie lubelskim dotyczył szczególnie robót o charakterze inwestycyjnym (spadek o 24,1%).

¹ Prezentowane w notatce dane dotyczą sprzedanej produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie kraju siłami własnymi przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Największy udział w kraju, pod względem sprzedaży charakteryzowanej produkcji (22,9%), miały w 2013 r. przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie mazowieckim. Na 2. miejscu pod tym względem znalazły się przedsiębiorstwa z siedzibą na terenie województwa śląskiego (udział w kraju – 12,6%), zaś na kolejnych – firmy budowlane z województw małopolskiego (10,1%) i wielkopolskiego (10,0%). Zestawiając z lubelskim sąsiadujące województwa Regionu Wschodniego należy odnotować, iż większą wartość sprzedaży charakteryzowanej produkcji (4,1% udziału w kraju) osiągnęły w minionym roku przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie podkarpackim. Natomiast mniejszą niż w lubelskim sprzedaż tej produkcji odnotowały przedsiębiorstwa z województw świętokrzyskiego i podlaskiego (odpowiednio – 2,6% oraz 2,3% udziału w kraju).

W strukturze opisywanej produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych – w województwie lubelskim w 2013 r. dominowały roboty dotyczące obiektów inżynierii lądowej i wodnej (45,6% łącznej sprzedaży), wśród nich zaś prace dotyczące budownictwa drogowego, tj. grupy PKOB „Autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe” (18,5% ogólnej wartości). Około jednej trzeciej łącznej wartości sprzedaży omawianej produkcji przypadło w 2013 r. w województwie lubelskim na roboty dotyczące budynków niemieszkalnych, zaś 21,0% – na roboty dotyczące budynków mieszkalnych.

Rys. 2. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim w 2013 r., według rodzajów obiektów budowlanych (działy PKOB)

Warto zauważyć zróżnicowanie udziału robót o charakterze inwestycyjnym w ogólnej sprzedaży opisywanej produkcji zrealizowanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie lubelskim w zależności od rodzaju obiektów, których dotyczyły prace. W przypadku robót dotyczących budynków mieszkalnych – udział robót inwestycyjnych był istotnie duży (79,7%), największy dla budynków dwu- i wielomieszkaniowych (82,2%). Niższy był udział robót inwestycyjnych w przypadku prac dotyczących budynków niemieszkalnych (66,5%) oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej (70,6%).

Tab. 1. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim w latach 2009–2013, według rodzajów obiektów budowlanych

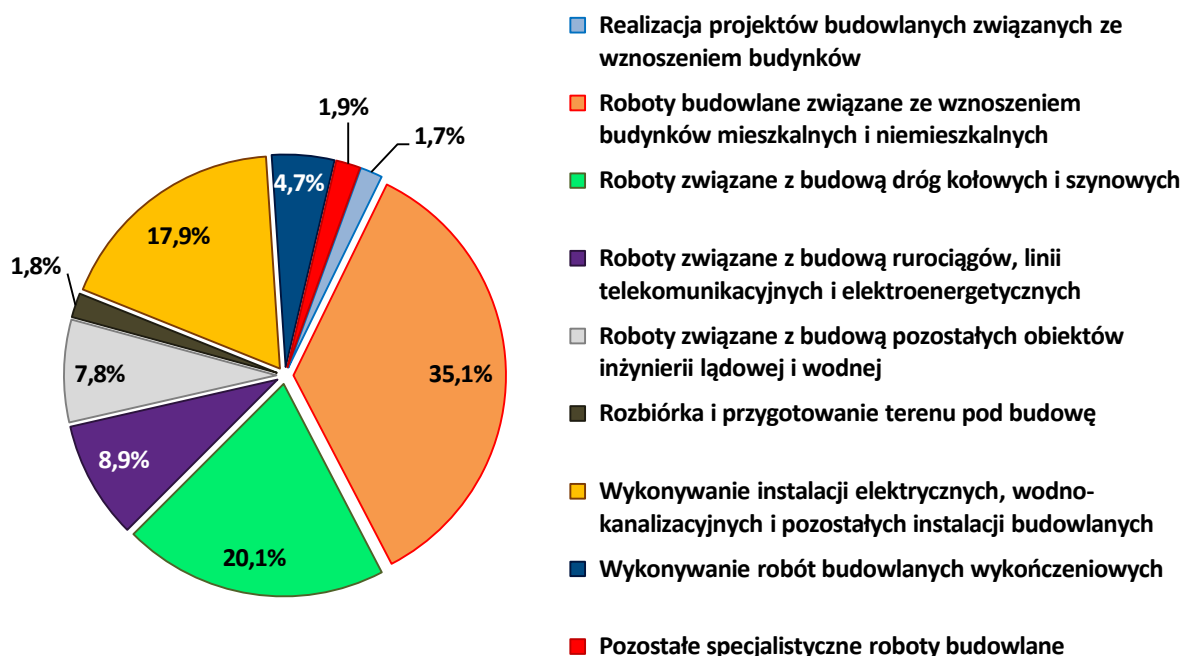
RODZAJE OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (wg PKOB)	2009	2010	2011	2012	2013
	mln zł				
OGÓŁEM	2884,6	3044,7	3832,5	3699,2	3020,4
BUDYNKI MIESZKALNE	581,7	511,2	869,7	903,1	634,2
<i>z tego:</i>					
Budynki mieszkalne jednorodzinne	40,5	41,1	73,9	120,6	51,2
Budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe	483,1	424,0	697,1	736,9	542,2
Budynki zbiorowego zamieszkania	58,0	46,2	98,8	45,5	40,7
BUDYNKI NIEMIESZKALNE	892,8	961,7	1102,9	1037,8	1008,8
<i>z tego:</i>					
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	15,0	19,9	32,3	44,6	23,9
budynki biurowe	72,9	88,2	85,5	108,8	130,1
Budynki handlowo-usługowe	207,3	168,2	178,4	178,1	217,1
Budynki transportu i łączności	12,7	8,3	6,6	19,5	24,1
Budynki przemysłowe i magazynowe	204,0	215,2	260,1	366,2	329,3
Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	300,2	381,7	435,0	256,4	208,6
Pozostałe budynki niemieszkalne	80,6	80,2	105,1	64,2	75,6
OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	1410,2	1571,7	1859,8	1758,4	1377,5
<i>w tym:</i>					
Autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	888,0	903,9	910,1	938,5	560,2
Drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	7,4	21,8	25,7	60,2	45,3
Mosty, wiadukty i estakady, tunele, przejścia nadziemne i podziemne	17,7	28,8	113,6	49,5	37,3
Budowle wodne	8,1	27,7	34,0	27,6	22,5
Rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	79,5	106,7	178,0	202,7	187,9
Rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	255,9	310,9	436,1	322,6	328,7
<i>w tym: oczyszczalnie wód i ścieków</i>	11,4	48,8	64,7	48,9	69,7
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	87,7	102,2	100,1	120,9	150,0
Budowle sportowe i rekreacyjne	21,1	46,8	42,4	32,8	28,0

W latach 2009–2013 dynamika produkcji budowlano-montażowej realizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim była zróżnicowana, w zależności od rodzaju obiektów, których dotyczyły roboty. Szczególnie dużą zmiennością cechowała się tu sprzedaż robót dotyczących budynków mieszkalnych jednorodzinnych – w ujęciu „rok do roku poprzedniego” największy przyrost wartości sprzedaży tych robót (o 79,8%) odnotowano w 2011 r., natomiast największy spadek (o 57,5%) – w roku 2013.

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej może być analizowana także według głównego rodzaju działalności realizujących ją jednostek. W strukturze tej produkcji zrealizowanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim – największy był udział jednostek o głównej działalności z zakresu robót budowlanych związanych ze wznoszeniem

budynków (35,1%). Istotne były także udziały przedsiębiorstw o przeważającej działalności zaliczanej do robót związanych z budową dróg kołowych i szynowych (20,1%) oraz wykonywania instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (17,9%).

Rys. 3. Struktura produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim w 2013 r., według rodzaju przeważającej działalności przedsiębiorstw (grupy PKD)

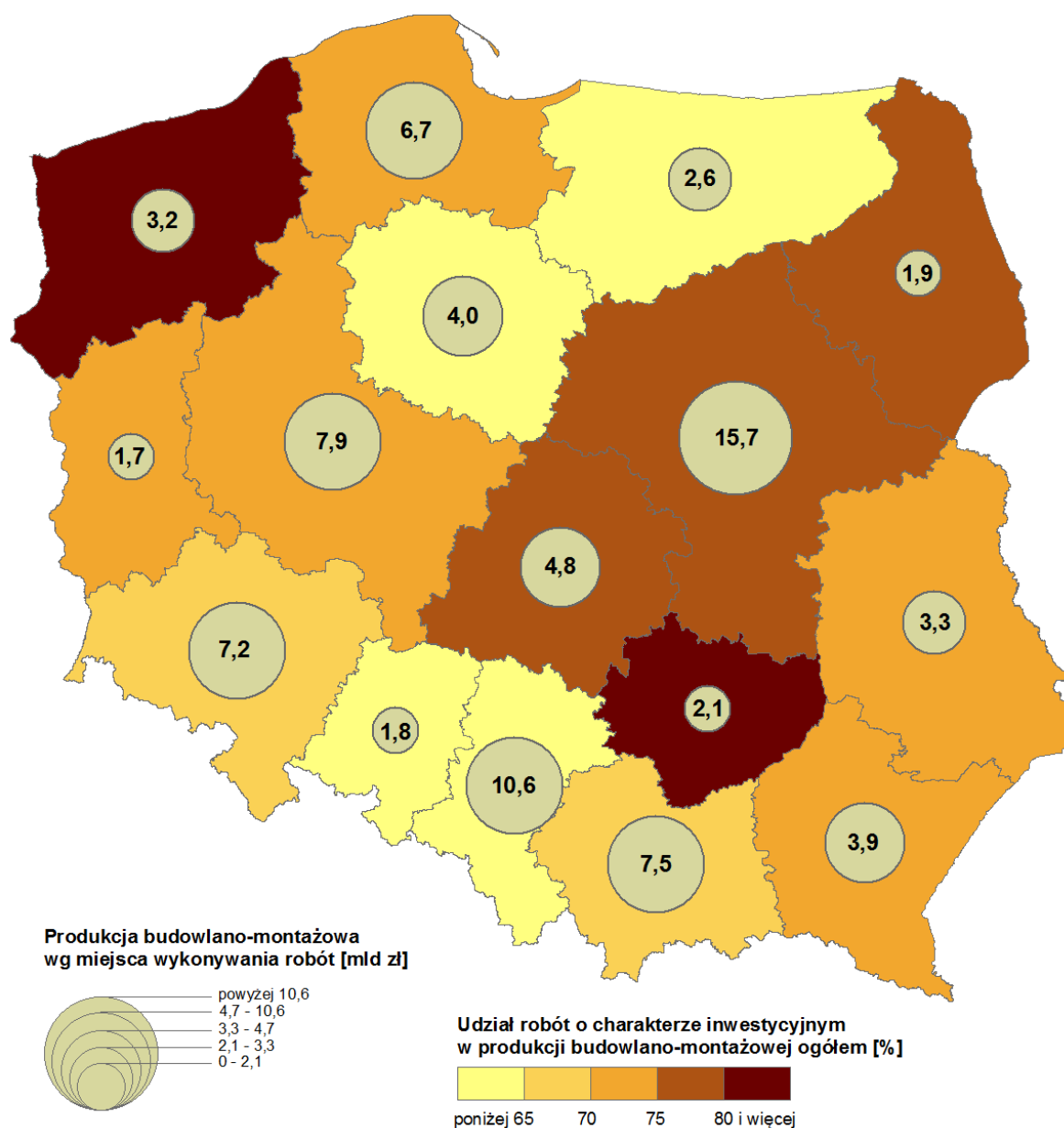
Biorąc pod uwagę miejsce wykonywania robót – zdecydowana większość (76,0%) produkcji budowlano-montażowej wykonanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim przypadła na roboty zrealizowane na terenie województwa lubelskiego. Znaczący był tu także udział robót zrealizowanych na terenie województwa mazowieckiego (12,9%).

2. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie województwa lubelskiego

Wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w roku 2013 na terenie województwa lubelskiego wyniosła około 3,3 mld zł, co stanowiło 3,9% udziału w kraju. Wartość ta lokowała lubelskie na 10. miejscu wśród województw w Polsce i 2. miejscu w Regionie Wschodnim, za województwem podkarpackim. Warto przy tym zauważyć, że prawie połowę łącznej sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w Polsce w 2013 r. stanowiły roboty wykonywane na terenie czterech województw: mazowieckiego (wartość 15,7 mld zł) śląskiego (10,6 mld zł), wielkopolskiego (7,9 mld zł) i małopolskiego (7,5 mld zł).

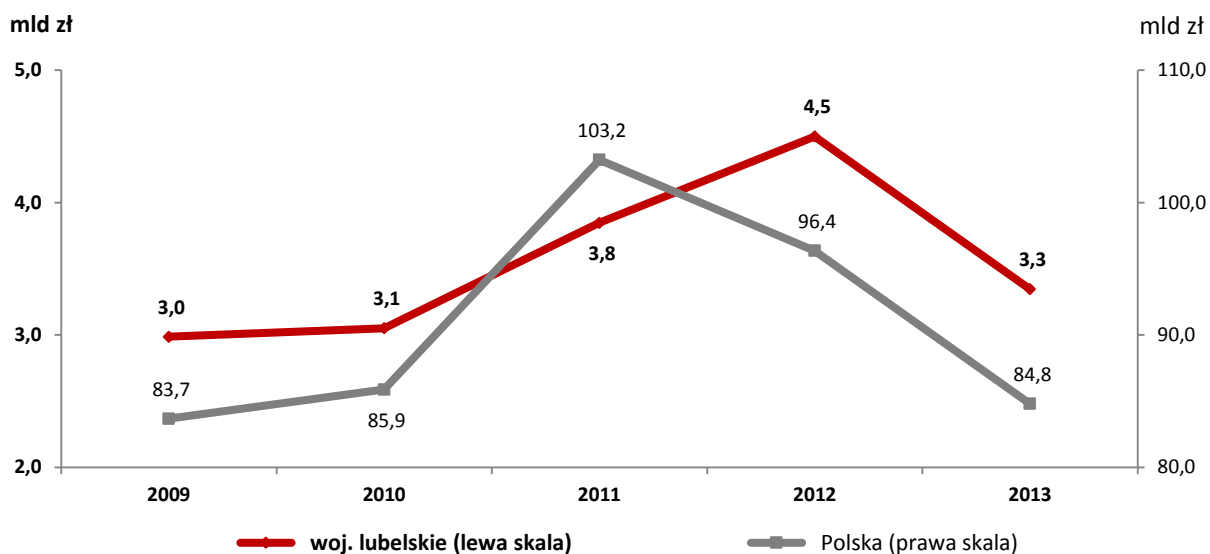
Roboty o charakterze inwestycyjnym stanowiły 73,6% wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2013 r. na terenie województwa lubelskiego, więcej niż w skali kraju (70,7%). Względnie duży udział robót inwestycyjnych świadczy o wysokim udziale nowych inwestycji i prac modernizacyjnych w ogólnym wolumenie realizowanych robót budowlanych. Z pozostałych województw – wyższy niż w lubelskim udział robót inwestycyjnych odnotowano w 2013 r. w sześciu województwach: zachodniopomorskim (84,7%), świętokrzyskim (80,1%), łódzkim (78,1%), podlaskim (76,5%), mazowieckim (76,5%) i podkarpackim (74,0%).

Rys. 4. Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ogółem i udział robót o charakterze inwestycyjnym w 2013 r., według województw – miejsca wykonywania robót

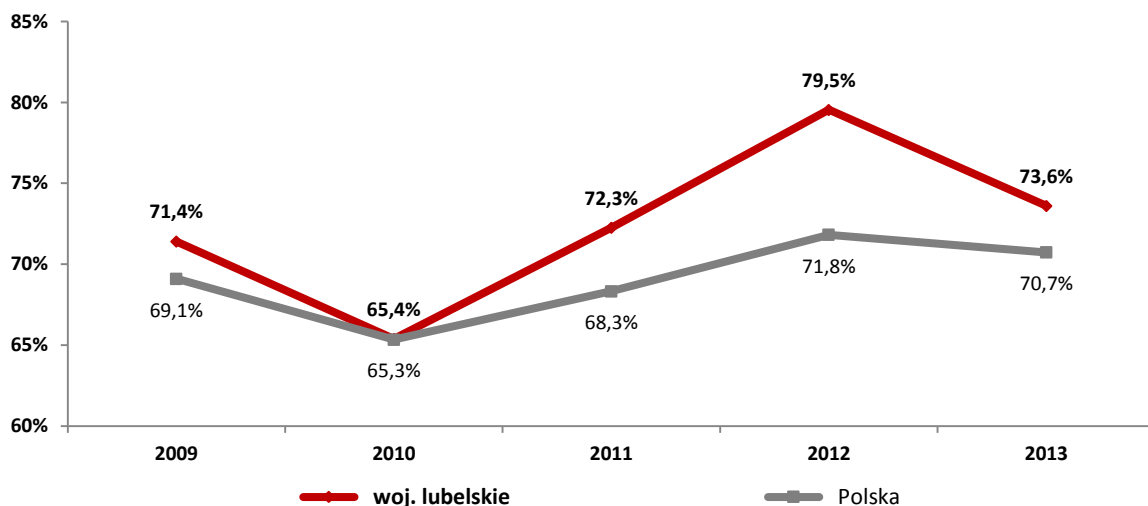
Biorąc pod uwagę okres pięcioletni (2009–2013) – należy zauważyć, że wartość sprzedaży charakteryzowanej produkcji realizowanej na terenie województwa lubelskiego rokrocznie zwiększała się w latach 2010–2012, natomiast w roku 2013 uległa zmniejszeniu. Choć w ujęciu procentowym odnotowany w 2013 r. w stosunku do roku poprzedniego spadek wartości produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie województwa lubelskiego (25,7%) był dość duży i większy niż w skali kraju (12,0%), to i tak jej wartość w roku 2013 była na Lubelszczyźnie większa niż w latach 2009 i 2010.

Rys. 5. Produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie województwa lubelskiego w latach 2009–2013, na tle kraju

Biorąc pod uwagę dynamikę realizowanych na Lubelszczyźnie robót budowlanych o charakterze inwestycyjnym – w latach 2009–2013 obserwowano tendencje zbliżone do opisanych wyżej zmian wartości realizowanej na terenie województwa produkcji budowlano-montażowej ogółem. Wartość tych robót, po spadku w stosunku do roku poprzedniego w 2010 r., zwiększała się w latach 2011–2012 i uległa zmniejszeniu w roku 2013. Warto przy tym zauważyć, że udział robót o charakterze inwestycyjnym w ogólnej wartości produkcji budowlano-montażowej realizowanej na terenie województwa lubelskiego był w całym minionym pięcioletniu większy niż w kraju.

Rys. 6. Udział robót o charakterze inwestycyjnym w produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej na terenie województwa lubelskiego w latach 2009–2013, na tle kraju

Zestawiając dane o produkcji budowlano-montażowej według miejsca wykonywania robót z lokalizacją realizujących ją przedsiębiorstw – można zauważyć, że 68,7% łącznej wartości sprzedaży robót wykonanych na terenie województwa lubelskiego przypadało w 2013 r. na przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie lubelskim. Istotny udział w tej wartości miały również podmioty mające siedzibę na terenie województwa mazowieckiego (15,9%).

Podsumowanie

1. Łączna wartość **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w województwie lubelskim w roku 2013** wyniosła:
 - biorąc pod uwagę lokalizację siedzib zarządów przedsiębiorstw (tzn. **roboty zrealizowane przez podmioty z siedzibą na terenie województwa lubelskiego**) – **3,0 mld zł**, co dawało lubelskiemu 3,6% udziału w kraju i 10. miejsce wśród województw;
 - biorąc pod uwagę miejsce wykonywania robót (tzn. **roboty wykonane na terenie województwa lubelskiego**) – **3,3 mld zł**, co stanowiło 3,9% udziału w kraju i także lokowało lubelskie wśród województw na 10. pozycji.
2. W województwie lubelskim, podobnie jak w całym kraju, **w roku 2013 odnotowano zmniejszenie sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w porównaniu do roku 2012**, wyniosło ono:
 - w ujęciu według siedzib zarządów przedsiębiorstw – 18,3%;
 - w ujęciu według miejsca wykonywania robót – 25,7%.Były to spadki większe niż zmniejszenie sprzedaży tej produkcji odnotowane w skali kraju (spadek w stosunku do 2012 r. o 12,0%).
3. **Udział robót o charakterze inwestycyjnym** w ogólnej wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej wyniósł **w 2013 r. w województwie lubelskim: według siedzib zarządów przedsiębiorstw – 71,1%, według miejsca wykonywania robót – 73,6%**. Był to udział wyższy niż w kraju (70,7%).
4. W strukturze produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa z województwa lubelskiego według rodzajów obiektów budowlanych (wg działów PKOB) **największe udziały** miały:
 - roboty dotyczące **budynków niemieszkalnych** (33,4%);
 - roboty dotyczące infrastruktury transportu (22,1%);
 - roboty dotyczące budynków mieszkalnych (21,0%);
 - roboty dotyczące rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych (17,1%).
5. Biorąc pod uwagę **rodzaje działalności firm realizujących roboty (wg grup PKD) – największe udziały w łącznej wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej zrealizowanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa z województwa lubelskiego** miały przedsiębiorstwa o głównej działalności zaliczanej do grup:
 - „**Wykonywanie robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków**” (35,1%);
 - „**Roboty związane z budową dróg kołowych i szynowych**” (20,1%);
 - „**Wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych**” (17,9%);
 - „**Roboty związane z budową rurociągów, linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych**” (8,9%).
6. Zdecydowana **większość (76,0%) produkcji budowlano-montażowej wykonanej w 2013 r. przez przedsiębiorstwa budowlane mające siedzibę w województwie lubelskim** przypadła na roboty zrealizowane na terenie województwa lubelskiego. Istotny był także udział robót zrealizowanych przez te przedsiębiorstwa na terenie województwa **mazowieckiego (12,9%)**.
7. Z łącznej wartości sprzedaży **produkcji budowlano-montażowej wykonanej w 2013 r. na terenie województwa lubelskiego – 68,7% stanowiły roboty wykonane przez przedsiębiorstwa z siedzibą w województwie lubelskim**. Istotny udział w tej wartości miały również podmioty z siedzibą na terenie województwa **mazowieckiego (15,9%)**.